

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

у 2014 році становить 2,1 раза. Розрахунки коефіцієнтів вагів свідчать про цілком однорідні сукупності.

Проте визиває занепокоєння той факт, що дуже різняться рівні заробітної плати в одній галузі, але у різних регіонах. На основі даних про розміри середньомісячної номінальної заробітної плати за видами економічної діяльності та регіонами у 2013 році здійснимо порівняльний аналіз рівнів заробітних плат (табл. 4).

Результати оцінювання рівня заробітної плати за видами економічної діяльності в регіонах країни засвідчують, що в останні роки спостерігаються значні відмінності в рівнях оплати праці. Відмінності існують за всіма видами економічної діяльності. Найбільше співвідношення максимального та мінімального рівнів заробітних плат у 2013 році спостерігалося у працівників з надання інших видів послуг (3,8 раза), де найбільший рівень заробітної плати в Донецькій області, найменший в Івано-Франківській обл. Те ж саме спостерігається в поштовій та кур'єрській діяльності – найбільший рівень у м. Києві, найменший – у Полтавській обл. Розрив сягає 3,7 раза. Великий розрив і в такому виді економічної діяльності, як мистецтво, спорт, розваги та відпочинок. Перевищення становить 3,6 раза між рівнями зарплати у Донецькій області та Кіровоградській області.

Найменші розбіжності спостерігаються у галузях освіти та охорони здоров'я та надання соціальної допомоги (1,5 та 1,6 раза відповідно).

Висновки

Проведений аналіз засвідчив існування значних нерівностей у рівнях заробітної плати за регіонами. Виявлені між-регіональні нерівності в оплаті праці підприємств можуть слугувати основою для здійснення ефективних заходів органами управління щодо встановлення рівноважної ціни робочої сили, зменшення міжрегіональних диспропорцій, забезпечення єдиних соціальних стандартів у всіх регіонах країни, зниження соціальної напруги в суспільстві.

Список використаних джерел

1. Бандур С.І. Ринок праці в Україні: ключові проблеми та шляхи їх розв'язання / С.І. Бандур, О.О. Кучинська // Бюлетень Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України. – К.: ІПК ДСЗУ. – 2003. – № 1. – С. 3–7.
2. Бараник З.П. Функціонування ринку праці: статистична оцінка: монографія / З.П. Бараник. – К.: КНЕУ, 2007. – 392 с.
3. Богиня Д.П. Ментальний чинник у сфері праці: проблеми теорії та практики / Д.П. Богиня, М.В. Семкіна; Передмова І.Ф. Кураса. – К.: «Шторм», 2003. – 382 с.
4. Грішнова О.А. Розвиток консалтингу в Україні під впливом змін у соціально-трудої сфері // О.А. Грішнова, О.Г. Брінцева // Теоретичні та прикладні питання економіки. – Вип. 27. – Т. 1. – К., 2012. – С. 87–94.
5. Зайцев Ю. Умови відновлення мотиваційної природи заробітної плати в перехідній економіці України / Ю. Зайцев // Економіка України. – 2002. – № 8. – С. 45–50.
6. Калина А.В. Организация и оплата труда в условиях рынка (аспект эффективности): Учеб. пособие / А.В. Калина. – 4-е изд. – К.: МАУП, 2003. – 312 с.
7. Колот А.М. Соціально-трудої відносини: теорія і практика регулювання: монографія / А.М. Колот. – К.: КНЕУ, 2004. – 230 с.
8. Конкурентоспроможність робочої сили в системі соціально-трудої відносин: Монографія / Богиня Д.П., Куліков Г.Т., Лісогор Л.С. та ін. – К.: Ін-т економіки НАН України, 2003. – 214 с.
9. Лібанова Е.М. Бідність населення України: методологія, методика та практика аналізу / Е.М. Лібанова. – Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України. – К.: КНЕУ, 2008. – 328 с.
10. Ревенко А.П. Оплата праці в структурі виробництва / А.П. Ревенко // Економічна теорія. – 2007. – № 2. – С. 70–80.
11. Ревенко А. Продуктивність праці в сучасних умовах / А. Ревенко // Україна: аспекти праці. – 2008. – № 2. – С. 32–37.
12. Державна служба статистики України [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
13. Регіони України: Статистичний збірник. – Державна служба статистики України; за ред. О.Г. Осауленка; в 2-х частинах. – Ч. 1. – 2014. – 299 с.

УДК 338.43:339.9

Ф.А. ВАЖИНСЬКИЙ,
к.е.н., с.н.с., Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України

Проблеми на шляху інтеграції аграрної політики України в загальноєвропейську та заходи щодо їх вирішення

У статті визначені цілі регіональної політики європейських країн, основні тенденції розвитку сільських територій в країнах Європи. Розглянуто проблеми на шляху інтеграції аграрної політики України в загальноєвропейську. Наведені основні фактори, що обмежують конкурентоспроможність аграрного сектору економіки. Запропоновані заходи щодо підвищення ефективності аграрної політики України.

Ключові слова: аграрна політика, сільські території, модернізація, децентралізація, диверсифікація сільськогосподарського виробництва, соціальна сфера, сільськогосподарські підприємства, інтеграційна стратегія, конкурентоспроможність, інноваційний розвиток, інвестиційна привабливість.

Ф.А. ВАЖИНСКИЙ,
к.э.н., с.н.с., Институт региональных исследований им. М.И. Долишнего НАН Украины

Проблемы на пути интеграции аграрной политики Украины в общеевропейскую и меры по их решению

В статье определены цели региональной политики европейских стран, основные тенденции развития сельских территорий в странах Европы. Рассмотрены проблемы на пути интеграции аграрной политики Украины в общеевропейскую.

Приведены основные факторы, ограничивающие конкурентоспособность аграрного сектора экономики. Предложены меры по повышению эффективности аграрной политики Украины.

Ключевые слова: аграрная политика, сельские территории, модернизация, децентрализация, диверсификация сельскохозяйственного производства, социальная сфера, сельскохозяйственные предприятия, интеграционная стратегия, конкурентоспособность, инновационное развитие, инвестиционная привлекательность.

F. VAZHYNISKYY,

Ph.D., Senior Researcher, Institute of Regional Research n.a. M. I. Dolishnyi of the NAS of Ukraine

Problems on the way to the integration of agrarian policy of Ukraine into the European policy and measures for its solving

The article defined objectives of regional policy of European countries, the main trends of rural areas development in countries of Europe. The problems towards integration of agrarian policy of Ukraine in the European policy are considered. The basic factors that limit the competitiveness of the agricultural sector of economy are outlined. The measures on the effectiveness increasing of agrarian policy of Ukraine are proposed.

Keywords: agrarian policy, rural areas, modernization, decentralization, diversification of agricultural production, social sphere, agricultural enterprises, integration strategy, competitiveness, innovation development, investment attraction.

Постановка проблеми. Сьогодні українське село перебуває у стані трансформації, яка зумовлена розвитком нових технологій в сільськогосподарському виробництві та структурними змінами в економіці України. Нинішні умови потребують дієвих механізмів створення сприятливих умов для високоєфективного конкурентоспроможного як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку аграрного сектору, розв'язання гострих проблем села (працевлаштування сільських мешканців, стимулювання розвитку малого бізнесу в сільській місцевості, підвищення якості життя сільських жителів, розвиток інфраструктури тощо), гарантування продовольчої безпеки країни, збереження селянства як носія української культури і духовності. Однак вирішення вказаних проблем пов'язано насамперед із розробленням системи формування та ефективного розвитку економічного потенціалу аграрного сектору.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питання розвитку економічного потенціалу аграрного сектору розглядаються у працях таких науковців, як П.І. Гайдучкий, М.В. Гладій, Ю.Е. Губені, М.М. Ільчук, Л.Ю. Мельник, П.Т. Саблук, М.М. Федоров, В.В. Юрчишин та ін. Однак переважна більшість економічних та організаційних проблем залишається відкритою і потребує подальшого їх дослідження.

Метою статті є виявлення проблем на шляху інтеграції аграрної політики України в загальноєвропейську та шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Для вирішення проблем українського села Україні потрібна реалістична стратегія розвитку сільських територій, яка базуватиметься на сучасних підходах і принципах, та орієнтуватиметься на розвиток сільських територій і задоволення потреб селян.

Стратегія розвитку сільських територій України має поєднувати існуючий український досвід та досвід країн, що є членами Європейського Союзу.

У країнах Європейського Союзу стійкий економічний розвиток сільських територій являється пріоритетним у регіональній політиці. Цілі регіональної політики європейських країн включали в себе:

1) підтримку структурної перебудови та розвиток відсталіх регіонів;

2) підтримку перебудови і розвитку депресивних регіонів, прикордонних регіонів, враховуючи регіони ринків праці та міста з високим безробіттям і падаючим рівнем промислового розвитку;

3) боротьбу з довгостроковим безробіттям:

а) адаптацію та модернізацію системи освіти та зайнятості;

б) широку участь населення – в максимальній мірі використовуються знання, досвід і уявлення населення про найбільш ефективні шляхи забезпечення зайнятості та збільшення доходів, враховуються особливості економічної та соціальної поведінки різних соціальних груп, забезпечується збалансованість їх інтересів;

в) використання місцевих ресурсів – перш за все за рахунок мобілізації місцевих фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів, що має першочергове значення для створення стійких механізмів забезпечення зайнятості та доходів;

4) допомогу з адаптації молоді в трудову діяльність;

5) здійснення проведення реформи загальної аграрної політики з виділенням двох самостійних цілей:

а) модернізацію і розвиток обслуговуючих сільське господарство підприємств (заготівлю, переробку, збут продукції сільського та лісового господарства);

б) розвиток сільських територій.

Пріоритетність економічного розвитку сільських територій у країнах Європейського Союзу відображає той факт, що щорічно з бюджету виділяється більше 30 млрд. євро на структурні економічні перетворення для слабо розвинених регіонів.

До сучасних тенденцій розвитку сільської території в країнах Європи можна віднести:

1. Посилення процесу децентралізації. Процес децентралізації тісно пов'язаний з принципом субсидіарності.

2. Диверсифікація сільськогосподарського виробництва – розширення спектру виробленої продукції і збільшення видів представлених послуг. Зниження ризиків та ступеня уразливості сільськогосподарських підприємств надає стійкість економіці сільських регіонів і являє собою важливу основу пристосування до змін зовнішніх умов.

3. Реструктуризація сільського господарства. Основними напрямками структурної перебудови аграрної економіки являється: удосконалення земельних відносин, покращення сільськогосподарської кон'юнктури, передача землі і ліквідного майна в руки ефективних власників та користувачів, ринкова інтеграція підприємств малого та середнього бізнесу, орієнтування та субсидування сільськогосподарських виробників на вироблення високоякісної продукції.

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

4. Стабілізація та розвиток соціальної сфери на селі. В системі соціального захисту пріоритетними групами населення являються пенсіонери, інваліди та діти. На базі соціальної політики в сільській місцевості пропонується розвиток таких напрямків, як підвищення зайнятості та створення додаткових джерел доходу, підтримка соціальної та інженерної інфраструктури на селі, здійснення програм по зменшенню відтоку найбільш активних прошарків сільського населення.

5. Інституційні перетворення, які впливають на розвиток сільської економічної системи. Це організації, що сприяють ефективній роботі приватних та державних структур, наприклад – центри розвитку. Створюються інституційні структури, які базуються на утворенні фінансових інструментів для підтримки малих та середніх підприємств та сільськогосподарських виробників (фонди підтримки малого та середнього бізнесу). Враховуючи актуальність в Україні перетворень та економічного розвитку сільських територій, на нашу думку, важливим є досвід європейських країн.

Для України було б помилкою недооцінювати значення спільної аграрної політики ЄС. Сфера і механізми її діяння зачіпають такі важливі проблеми, як стимулювання і модернізація виробництва, формування і розширення нових ринків, інтеграція у систему світового сільського господарства [2]. Але й переоцінювати САП теж не варто – з огляду на такі причини:

1. В Україні фермерські господарства, а також інші форми середнього і малого бізнесу в аграрному секторі не перетворилися на рушійну силу, якою можна було б нехтувати в умовах ринкової економіки. Як правило, низький рівень спеціалізації існуючих господарств є перешкодою для ефективного виробництва. Сільськогосподарські підприємства України займаються рослинництвом і тваринництвом, виробляючи при цьому 10–20 найменувань продукції. Навіть вузькоспеціалізовані господарства, де в структурі товарної продукції на один з її видів припадає 75% і більше, виробляють їх ще десять або й більше. Фермери країн ЄС обмежуються лише 2–3 видами сільськогосподарської продукції.

Значні посівні площі сільськогосподарських підприємств і велика кількість зайнятих у них працівників ускладнюють управління в галузі та не сприяють зростанню продуктивності аграрного виробництва.

2. Відкриття аграрного ринку України призведе до втрати вітчизняними виробниками своїх позицій на користь поставок з ЄС. У продовольчому секторі України виникне гостра конкуренція, якої не витримують більшість економічно слабких господарств. Виробники сільськогосподарської продукції змушені будуть шукати джерел доходів, не пов'язаних з основною діяльністю. Крім того, ціни на продовольство можуть зрости і перевищити ціни світового ринку.

3. Зростання цін спричинить підвищення доходів сільськогосподарських виробників, але й одночасно – втрати споживачів і посилення інфляції. Загалом підвищення цін на продукти харчування навіть на 10–20% істотно позначиться на рівні життя населення і може мати негативні соціальні наслідки.

4. З проникненням західних фірм на продовольчі ринки України підвищується значення агробізнесу. Створюються СП та інші організаційні форми коопераційних зв'язків. Однак в Україні необхідно створити ефективнішу та простішу систему збуту, використовуючи при цьому досвід таких країн

ЄС, як Франція, Нідерланди («голландські аукціони»), Німеччина та ін. Для гарантування ефективного збуту слід врахувати проблеми транспортного забезпечення і його відповідності європейським стандартам, надійності зберігання продуктів, що швидко псуються, з мінімальними втратами, поліпшення сортування продукції, розвитку мережі комунікації для швидкої циркуляції інформації про стан ринку.

5. Істотними проблемами, які необхідно вирішувати в процесі реалізації Україною інтеграційної стратегії, виступають адаптованість сільських жителів до нових умов, а також підвищення рівня їх освіти і соціального захисту. Реалізація цих принципів є реально можливою, але для цього потрібна активніша фінансова участь сільського населення у формуванні фонду соціального захисту, пенсійної системи тощо. Настав час звернути увагу на відродження сільськогосподарської кооперації, за відсутності якої українському селу буде важко досягти європейських стандартів і стати конкурентоспроможним у ЄС.

Отже, під час розробки економічної політики, спрямованої на розширення експортної стратегії, роль держави полягає у стимулюванні національних аграрних виробників у напрямі підвищення продуктивності виробництва і особливо на тих підприємствах, де дотримуються певних стандартів якості та охорони навколишнього середовища.

Стратегічною метою аграрної політики необхідно визначити підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства та зростання продуктивності праці в галузі, на основі підвищення прибутковості сільськогосподарської діяльності, в тому числі за рахунок формування ефективного конкурентного середовища та підтримки кон'юнктури ринку, забезпечуючи стійку мотивацію виробників до зростання масштабів і підвищення ефективності господарської діяльності.

При цьому досягнення високої конкурентоспроможності є не самоціллю, а засобом підвищення інвестиційного потенціалу та інвестиційної привабливості галузі, досягнення зростання рівня життя і матеріального добробуту, тобто інструментом для вирішення завдань розвитку сільського господарства та сільських територій, а також забезпечення продовольчої безпеки.

Основними факторами, що обмежують конкурентоспроможність аграрного сектора економіки, є:

- штучне стримування цін на продукцію з метою забезпечення доступності продовольства, що призводить до недоотримання доходів сільгоспвиробниками і негативно впливає на їх виробничу, інвестиційну та інноваційну активність, а також робить сумнівними надії на екстенсивний розвиток галузі;

- штучне підтримання господарської діяльності низькоєфективних підприємств;

- відсутність довгострокових програм стимулювання збуту і споживання сільгосппродукції на внутрішньому ринку і очевидної політики щодо агропродовольчого експорту;

- низька динаміка інноваційного розвитку, включаючи впровадження досягнень біотехнологій, технологій адаптованих до глобальних змін клімату за відсутності реального впливу на ці процеси держави. Існуюча технологічна політика поки що забезпечує зростання врожайності, але через найближчі 5–6 років імовірна її стагнація або спад.

При цьому не враховуються нові як поточні, так і довгострокові виклики аграрному сектору, в тому числі:

- структурні ризики, пов'язані з неясністю політики щодо особистих підсобних господарств і низькоефективних виробництв;
- інституційні ризики, що виражаються в неврегульованості низки законодавчих питань;
- соціальні ризики, які є наслідком статево-вікової структури сільського населення, можливого скорочення зайнятості в галузі в міру зростання продуктивності праці при нерозвиненості систем підготовки та перепідготовки фахівців, що забезпечують реінтеграцію працівників будь-якого віку у виробництво;
- низька ефективність аграрної науки, слабка інтегрованість наукових центрів, низька мобільність наукових співробітників, відставання у питаннях використання сучасних біотехнологій.

Основою ефективної відповіді на ці виклики є реалізація низки заходів аграрної політики:

- відмова від політики стримування закупівельних цін на сільгосппродукцію з метою підвищення рентабельності сільськогосподарської діяльності та фінансової стійкості, інвестиційної привабливості галузі при одночасному введенні заходів підтримки споживання;
- зміна механізмів цінового регулювання, передбачаючи перехід до мінімальних гарантованими цінами, рівень яких має бути досить низький і відповідати собівартості виробництва в ефективних господарствах, а коло культур, на які поширюється їх застосування, бути жорстко обмеженим, і крім підтримки доходів забезпечувати орієнтири для бізнесу щодо зміни структури виробництва, а також активне використання заставних операцій з державною підтримкою, що компенсує частину витрат на зберігання та страхування збереження продукції, з використанням складських свідоцтв;
- підвищення ефективності управління собівартістю сільгосппродукції, виходячи з умови зниження впливу міжгалузевих диспропорцій шляхом індексування бюджетної підтримки, або інших механізмів компенсації випадючих доходів при зміні тарифів і цін на послуги природних і ринкових монополій, виробників і постачальників засобів виробництва і ресурсів, що чинять істотний вплив на формування собівартості сільгосппродукції;
- поділ бюджетної підтримки на два основні напрямки (цей поділ може і повинен щорічно коригуватися) – на засоби підтримки та засоби розвитку, при цьому необхідно забезпечити концентрацію коштів підтримки на жорсткому обмеженні засобів розвитку, на формуванні загальнодоступної ринкової інфраструктури агропродовольчого ринку і міжрегіональних аграрних кластерів;
- передбачити пріоритет підтримки та забезпечення відносної стабільності прибутковості конкурентоспроможних господарств, які є точками зростання, використовуючи виплати, непов'язані з обсягами виробництва (необхідно переглянути підхід, прийнятий при встановленні погоктарних виплат, коли чим ефективніше господарство, тим менше виплат воно отримує, що перетворює систему підтримки доходів в систему соціальної допомоги неефективного господарювання). При відборі критеріїв розподілу погоктарних виплат необхідно першою чергою враховувати масштаби витрат на виробництво продукції, підтримання та нарощування родючості, технологічну модернізацію, вироблення на гектар – сучасна

технологія не може бути дешевою в розрахунку на одиницю площі, а також результативність діяльності – приріст середньорічної врожайності та рівень собівартості продукції;

- недоцільно і далі підтримувати неефективні, довгострокові неконкурентоспроможні форми господарювання за рахунок споживачів (населення) і бюджету – держава покликана стимулювати ліквідацію і поглинання неефективних виробництв, доповнюючи ці заходи створенням альтернативної зайнятості в зонах їх діяльності (останнє не повинно вирішуватися виключно за рахунок коштів аграрного бюджету, слід залучити кошти фонду зайнятості та ін.);

– перехід від аграрної до агропродовольчої політики, забезпечення рівноправного доступу до бюджетної підтримки не тільки сільгоспвиробників, а й господарюючих суб'єктів інших галузей агропродовольчого сектору – підприємств зі зберігання, розподілу й переробки національної агропродовольчої продукції;

- розробка та реалізація програм розширення внутрішнього попиту, реальної глибокої переробки сільгосппродукції, виробництва біопалива 2-го покоління;

розробка програм розвитку аграрних кластерів. Аграрні кластери повинні створюватися як міжрегіональні і охоплювати кілька господарських суб'єктів, а програма їх розвитку – виняткова компетенція державного рівня;

- перехід від субсидування кредитів до прямих держінвестицій на умовах державно-приватного партнерства та створення агентства з кредитування організацій агропродовольчого ринку;

– забезпечення доступу до кредитних коштів для закупівлі необхідних ресурсів, з урахуванням наявної у позичальника виробничої бази та ефективності її використання, щоб підтримати збереження сформованого технологічного рівня виробництва і зростання продуктивності праці;

- реальне стимулювання збуту сільськогосподарської продукції та програм розширення масштабів, структури та географії поставок агропродовольчої продукції вимагає відмови держави від будь-яких (тарифних і нетарифних) обмежень закупівельних цін і агропродовольчого експорту без компенсації сільськогосподарським виробникам упущеної вигоди в результаті обмеження каналів реалізації продукції;

– створення потенціалу для майбутнього – розвиток наукових досліджень, тематика яких повинна бути вироблена спільно з бізнесом, що підтверджує його готовність до впровадження, при цьому необхідно створювати дослідні центри в рамках кластерів (участь держави полягає у створенні їх матеріальної бази, а виконання робіт має вестися тимчасовими колективами на умовах гранту).

При реалізації політики зростання сільських територій повинна ініціатива має віддаватися інвестиціям, при цьому мобілізуючи кошти інвесторів у виробництво, які є життєзабезпечуючими для країни. Сільські території потребують припливу прямих іноземних інвестицій, що викликано першою чергою обмеженими через кризу можливостями державного бюджету та приватних інвесторів, а також великим ступенем зносу наявного устаткування. В сільську місцевість повинно йти інвестування грошових коштів не тільки з боку держави (держава не може постійно фінансувати сільські території безоплатно), але і з боку іноземців та місцевого бізнесу, підприємців, що, в кінцевому підсумку, дозволило б вирішити основні про-

блеми сільських територій і дозволило б подальший ефективний та сталий розвиток сільської місцевості.

Існує необхідність формування ринкових стимулів для впровадження інновацій та збільшення ефективності застосування існуючого наукового потенціалу. Інноваційний розвиток сільських територій дозволить сформувати науково-інноваційну систему підтримки аграрного комплексу, яка дозволяє вивести розвиток аграрної галузі економіки України на новий технологічний рівень. Таким чином, для того, щоб відбувся розвиток сільських територій, необхідно першою чергою сформувати ефективне і конкурентоспроможне АПК.

Висновки

Ураховуючи все вищесказане, слід констатувати, що сучасний стан розвитку аграрного сектору України фактично не відповідає принципам аграрної політики ЄС. Існуюча законодавча база розвитку аграрного сектору України не дозволяє адекватно реагувати на реальні виклики сьогодення та достатньо ефективно використовувати потужний вітчизняний аграрний потенціал.

Таким чином, зростання ефективності функціонування аграрного сектору України, підвищення добробуту сільського населення і раціональне використання природних ресурсів села в умовах реалізації політики європейської інтеграції

нашої держави можливе лише при застосуванні комплексного підходу до вирішення існуючих проблем з урахуванням наявного досвіду ЄС та інших розвинених країн світу. Основними акцентами такої політики мають стати ефективне ведення сільського господарства, орієнтація на європейські стандарти соціального захисту мешканців села, забезпечення багатофункціонального використання сільських територій, збереження якості природного середовища та адаптація на вітчизняний ґрунт принципів, інституційних механізмів і ринкових підходів до функціонування сільського господарства та розвитку сільських територій, діючих в країнах ЄС.

Список використаних джерел

1. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року: [Електрон. ресурс] // Режим доступу: <http://ligazakon.ua>
2. Спільна аграрна політика Європейського Союзу: можливості та виклики для України / Аналітична доповідь. – К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2011.
3. Ульянченко Ю. Державне регулювання аграрного ринку в країнах ЄС і США: досвід для України: [Електрон. ресурс] // Режим доступу: <http://194.44.242.244/e-journals/DeBu/2007-2/doc/5/O5.pdf>.
4. Situations and prospects for EU agriculture: [Електрон. ресурс] // Режим доступу: http://ec.europa.eu/agriculture/public/situation-and-prospects/2010_en.pdf.

УДК 342.25

А.С. ГАВРИЛЕНКО,
к.е.н., Центральный научно-исследовательский институт озброєння та військової техніки Збройних Сил України,
Я.О. КОСТЕНОК,
к.е.н., Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

Децентралізація влади: компаративістський аналіз зарубіжного досвіду

У статті досліджено зарубіжний досвід запровадження децентралізації влади через сучасні механізми та інструменти. Приділяється основна увага доцільності проведення послідовних дій на кожному етапі реалізації адміністративно-територіальної реформи та удосконаленню місцевого самоврядування.

Ключові слова: децентралізація, місцеве самоврядування, публічне адміністрування.

А.С. ГАВРИЛЕНКО,
к.э.н., Центральный научно-исследовательский институт вооружения и военной техники Вооруженных Сил Украины,
Я.А. КОСТЕНОК,
к.э.н., Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана

Децентрализация власти: компаративистский анализ зарубежного опыта

В статье исследован зарубежный опыт внедрения децентрализации власти через современные механизмы и инструменты. Уделяется основное внимание целесообразности проведения последовательных действий на каждом этапе реализации административно-территориальной реформы и совершенствованию местного самоуправления.

Ключевые слова: децентрализация, местное самоуправление, публичное администрирование.

A. GAVRYLENKO,
Ph.D., Central Research Institute of weapons and military equipment of the Armed Forces of Ukraine
Y. KOSTENOK,
Ph.D., Kiev National Economic University named after Vadym Hetman

Decentralization of power: comparative analysis of foreign experience

In the article studied the foreign experience of implementing the decentralization of power through modern mechanisms and instruments. It focuses on the feasibility of a consistent action at every stage of the administrative-territorial reform and improvement of local government.

Keywords: decentralization, local government, public administration.